

Uitslag enquête

Afvalinzameling gemeente Waterland

Inleiding

Op dit moment bestaat ongeveer 80% van al het ingezamelde restafval uit opnieuw te gebruiken materialen. Denk aan plastic verpakkingen, blik, drinkpakken en textiel. Als deze materialen bij het restafval zitten, worden ze verbrand. Dat is uiteraard zonde, want deze materialen kunnen prima gerecycled worden. Gemeente Waterland gaat haar beleid voor afval actualiseren.

Om inwoners zo veel mogelijk bij dit proces te betrekken, heeft de gemeente tussen 6 en 21 maart 2025 een enquête gehouden. Deze ging onder meer over hun gedrag en voorkeuren ten aanzien van afvalscheiding. De hoofdvraag van de enquête was:

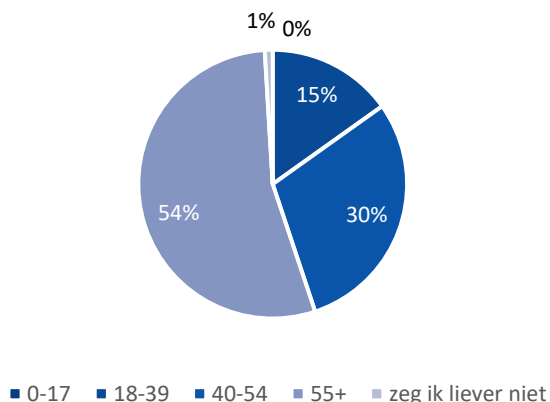
"In hoeverre wordt op dit moment afval door de inwoners gescheiden en wat is de voorkeur qua voorzieningen?"

Achtergrond respondenten

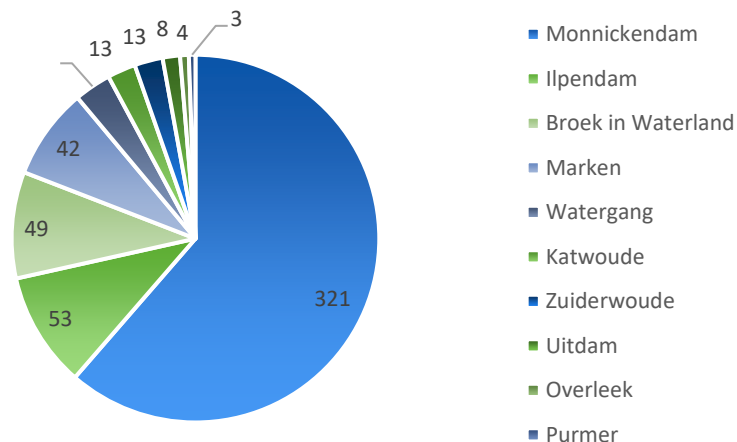
Via sociale mediakanalen van de gemeente, de afvalapp en de gemeentepagina van de Nieuwsblad Waterland heeft de gemeente een oproep gedaan om de vragenlijst via een open link in te vullen. In totaal hebben 528 respondenten de vragenlijst ingevuld, waarvan 523 inwoners van Waterland. 321 inwoners uit Monnickendam, 49 inwoners uit Broek in Waterland, 53 IJpendammers, 42 uit Marken en 58 uit de overige kernen. 15% van de respondenten is tussen de 18-39 jaar; 30% is tussen de 40-54 jaar en 54% is 55 jaar of ouder.

Het aantal respondenten is groot genoeg voor een representatieve steekproef omvang. De samenstelling van de groep respondenten is representatief voor de inwoners van gemeente Waterland gesorteerd naar woonkern. De jonge leeftijdscategorieën zijn echter onder vertegenwoordigd doordat de leeftijdscategorie 55+ oververtegenwoordigd is. Daarnaast zijn de één persoonshuishoudens ondervertegenwoordigd. Voor het woningtype geldt dat de groep met respondenten mét tuin zwaar oververtegenwoordigd zijn, slechts 11 inwoners zonder tuin hebben de enquête ingevuld. Het is goed om deze achtergronden in het achterhoofd te houden bij het lezen van de rapportage.

Aantal respondenten verdeeld over de leeftijdscategorieën

Aantal respondenten per kern

Afvalscheiding 1/2

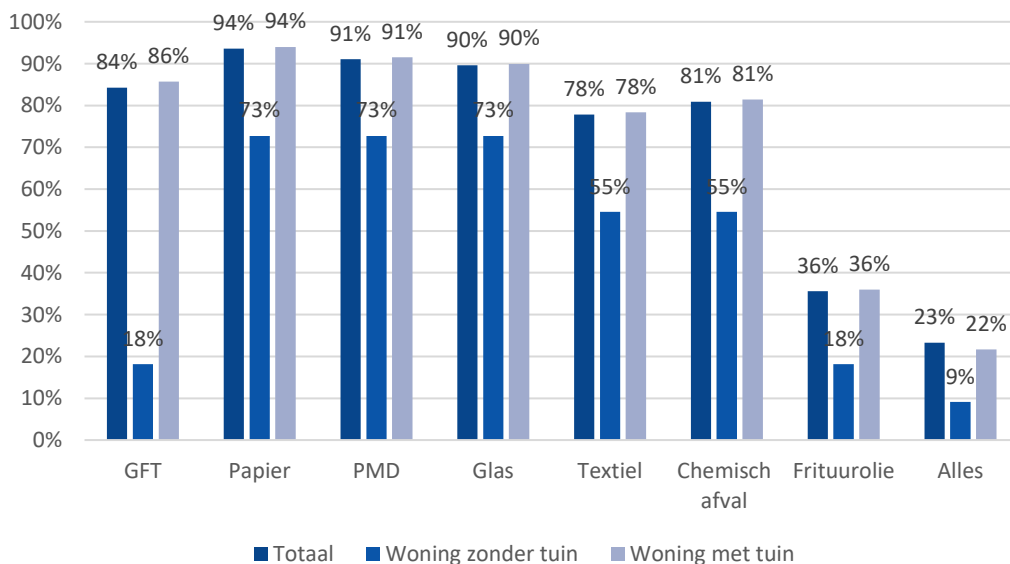
Inleiding

Op dit moment bestaat ongeveer 80% van al het ingezamelde restafval uit materialen die hergebruikt kunnen worden. Denk aan etensresten, plastic verpakkingen, blik, drinkpakken en textiel. Als deze materialen bij het restafval zitten, worden ze verbrand en dat is zonde. Deze materialen lenen zich uitstekend om gerecycled te worden.

Verskil in inzamelsysteem

Ruim acht op de tien (84%) van de inwoners woont in een woning met tuin, waarvan bijna iedereen een bak aan huis heeft voor gft, pmd en restafval. 16% van de huishoudens woont in een woning zonder tuin (appartement, flat, bovenwoning). Zij maken gebruik van (ondergrondse) verzamelcontainers voor restafval en PMD. Zij hebben geen mogelijkheid om gft gescheiden aan te bieden.

Mate van afvalscheiding

Uitkomst

Van alle respondenten geeft 96% aan een vorm van afval te scheiden. In de grafiek is aangegeven welke grondstoffen men van het restafval scheidt.

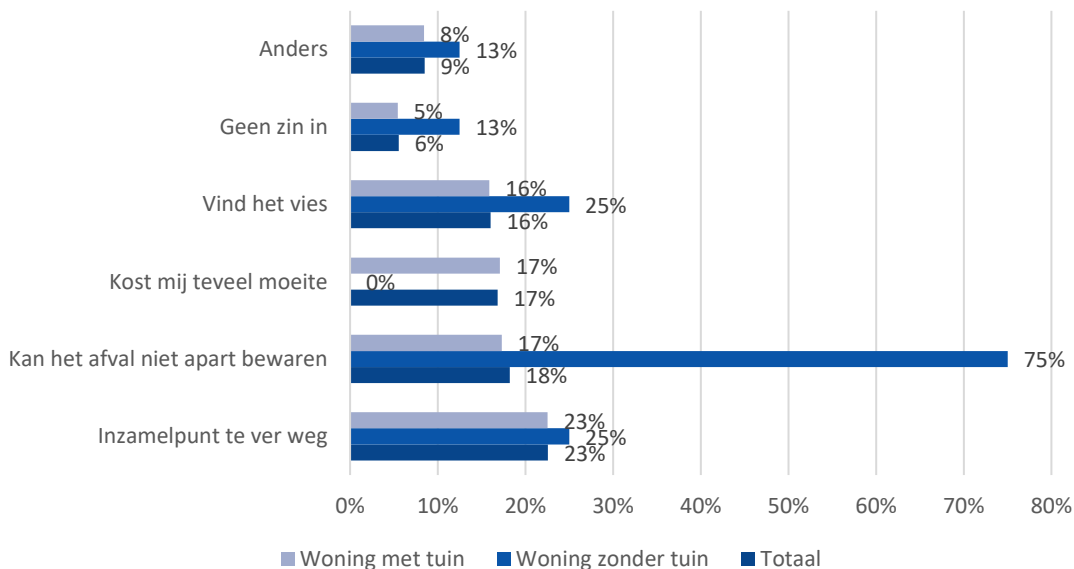
Verder geldt dat hoe ouder men is, hoe beter men afval scheidt.

Afvalscheiding 2/2

Waarom afval niet gescheiden wordt

Wanneer we kijken naar de beweegredenen waarom afvalstoffen niet worden gescheiden, uitgesplitst naar woonsituatie, ontstaat het onderstaand beeld. Hierbij valt op dat met name GFT door inwoners in een woning zonder tuin (zoals bijv. een flat of appartement) veel minder gescheiden wordt aangeboden. Dit is te verklaren omdat deze inwoners geen voorziening hebben om GFT gescheiden aan te bieden. Bij de andere afvalstromen zien we vergelijkbare percentages.

Belemmeringen om afval te scheiden

Uitkomst

De meest genoemde redenen om geen GFT te scheiden, zijn: het is vies (9%), ik kan het niet apart bewaren (dat geldt met name voor hoogbouw: 15%) en het inzamelpunt is te ver weg (14%).

De meest genoemde redenen om afval niet te scheiden zijn: inzamelpunt te ver weg (23%), het niet apart bewaren (17%) Hierbij wordt opgemerkt dat er groot verschil is tussen woningen met en zonder tuin (75%-18%); het kost teveel moeite (16%) en ik vind het vies (16%).

De leeftijdsgroep 18-39 geeft in vergelijking met die van 55+ 3x zo vaak aan dat: zij 'afval niet kunnen scheiden', dat het 'teveel moeite kost' en dat zij er 'geen zin in hebben.' De leeftijdsgroepen 40-54 en 55+ scoren vergelijkbaar behalve op het punt 'kost mij teveel moeite'.

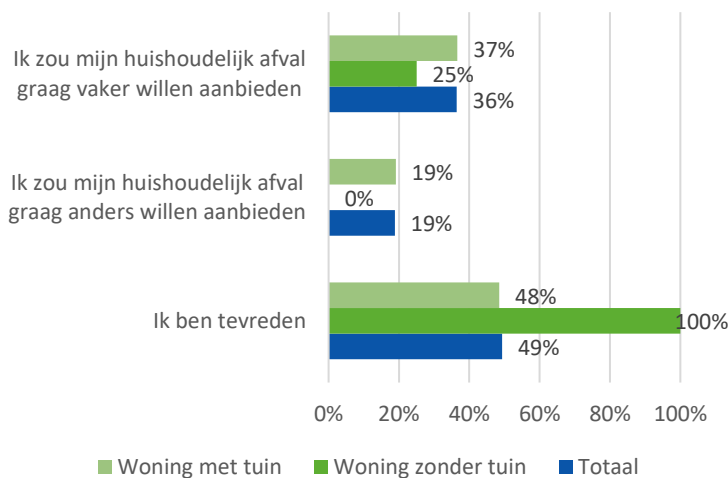
Manier van afvalinzameling

Hoe willen mensen hun huishoudelijk afval aanbieden?

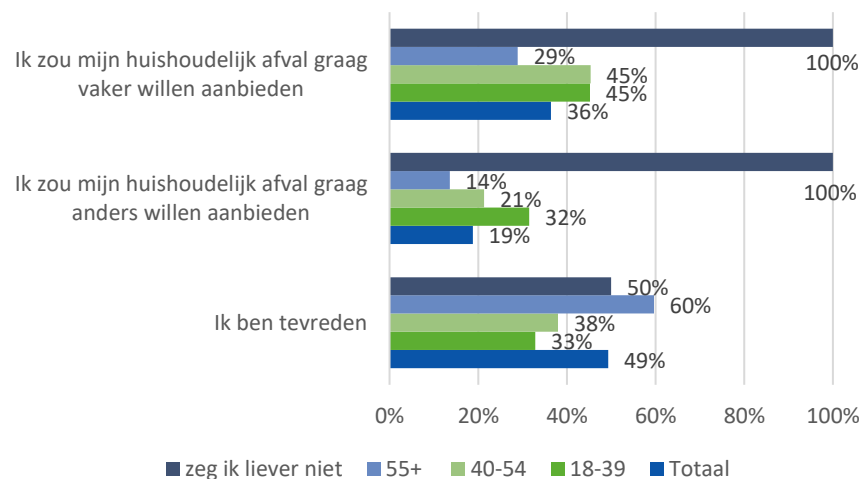
Bijna de helft van de inwoners geeft aan tevreden te zijn met de manier waarop afval aangeboden kan worden. Bij de woningen zonder tuin is dat zelfs 100%. Ruim een derde van de inwoners wil afval vaker kunnen aanbieden. Een op de vijf wil het graag anders aanbieden. Zo wordt achteraf scheiden als optie genoemd door 29 inwoners, vragen 12 mensen om (extra) ondergrondse containers en zien 4 mensen graag dat het grofvuil inzamelpunt dichterbij hun huis komt.

Bij de verschillende leeftijdscategorieën zien wij verschillen. De oudste inwoners zijn het meest tevreden. De leeftijdscategorieën 18-39 en 40-54 willen hun afval graag vaker aan kunnen bieden. Een derde van de inwoners in de leeftijdscategorie 18-39 jaar geeft aan het afval graag anders aan te willen bieden. In de andere leeftijdscategorieën ligt die wens met 21% en 14% aanmerkelijk lager.

Afvalinzameling per woningtype

Afvalverzameling per leeftijdsgroep

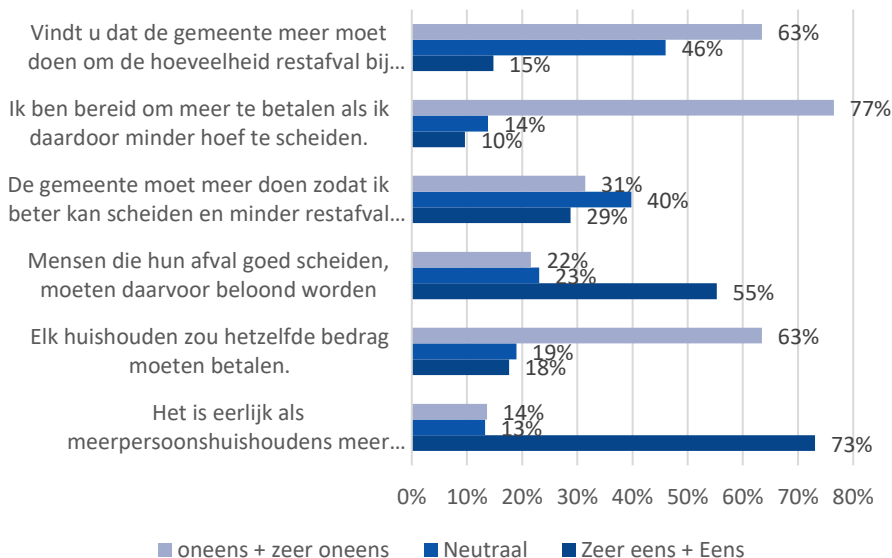

Kosten Afvalverwerking

Inleiding

Het verbranden van restafval is duur en bepaalt voor een groot deel de hoogte van de afvalstoffenheffing. Door het scheiden van afvalsoorten en die te recyclen, blijft er minder restafval over. In de gemeente Waterland wordt voor de afvalstoffenheffing onderscheid gemaakt tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens.

Meningen over kosten afvalverwerking

Uitkomst

Driekwart van de inwoners vindt het huidige systeem eerlijk. Net iets meer dan de helft (55%) is van mening dat inwoners die hun afval goed scheiden daarvoor beloond zouden moeten worden. Ook is de meerderheid het ermee eens dat meerpersoonshuishoudens meer betalen. Uit de cijfers komt naar voren dat driekwart van de inwoners niet bereid is extra te betalen in ruil voor het minder hoeven scheiden.

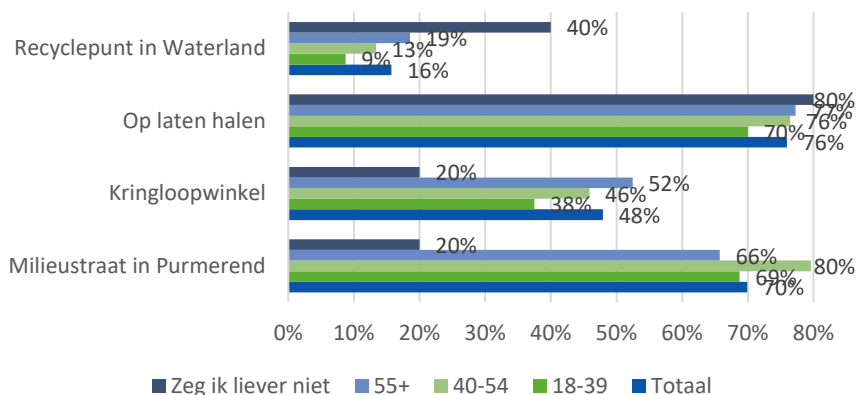
Tot slot zijn de inwoners verdeeld over de vraag of de gemeente voldoende doet om de hoeveelheid restafval te verminderen en om het inwoners makkelijker te maken hun afval beter te scheiden. 9% van de respondenten willen een andere ophaal frequentie, 5% van de respondenten zien graag campagnes die motiveren en bijdragen aan bewustwording en voorlichting, en 4% van de respondenten zien een grotere rol voor verpakking-makers.

Grof huishoudelijk afval 1/3

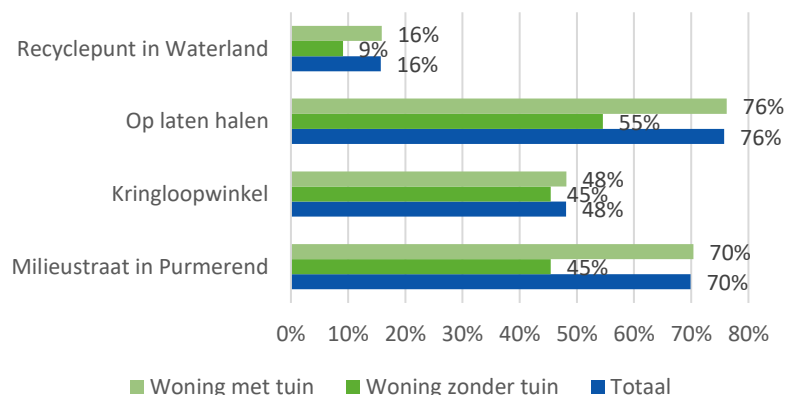
Inleiding

Grof huishoudelijk afval is al het afval dat niet in een bak aan huis of verzamelcontainer past of hoort. Denk aan een bankstel, koelkast, maar ook een koffiezetapparaat, stuk laminaat en klein chemisch afval.

Bestemming grof huishoudelijk afval per leeftijdsgroep

Bestemming grof huishoudelijk afval per woningtype

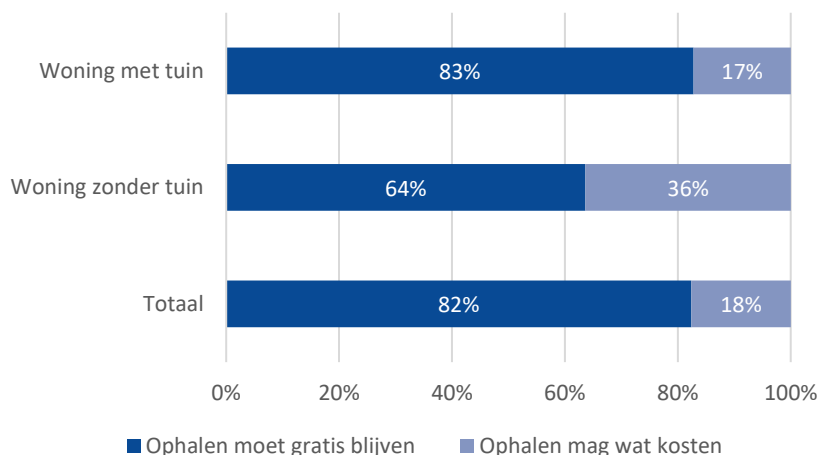
Uitkomst

Driekwart van de inwoners geeft aan dat zij grof huishoudelijk afval laten ophalen, iets minder (70%) geeft aan het grof huishoudelijk afval naar de milieustraat in Purmerend te brengen. Het onderzoek laat zien dat inwoners van woningen zonder tuin minder aangeven van deze mogelijkheden gebruik te maken (45% tegenover 55%).

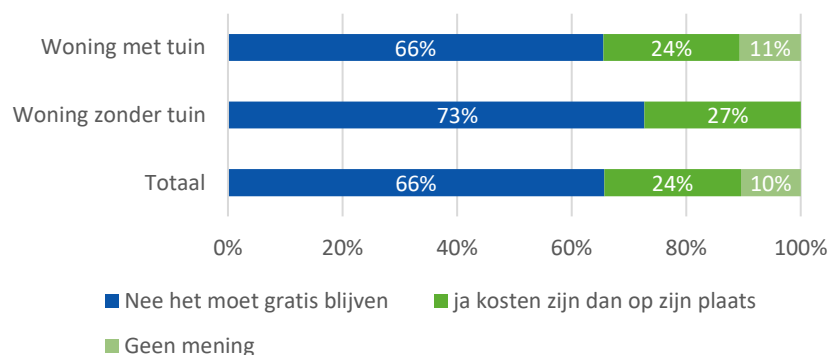
De helft van de inwoners geeft aan spullen naar de kringloop te brengen. Een op de 7 geeft aan voor grof huishoudelijk afval gebruik te maken van het mobiele recyclepunt in Waterland. De leeftijdscategorie 18-39 jaar gebruikt het Recyclepunt minder dan de andere inwoners, ook brengen zij minder naar de kringloopwinkel. De 40-54 jarigen komen het meest op de milieustraat in Purmerend.

Grof huishoudelijk afval 2/3

Kosten ophalen grof huishoudelijk afval

Moeten inwoners die grof huishoudelijk afval niet kunnen of willen wegbrengen betalen voor het ophalen?

Inleiding

Grof huishoudelijk afval dat aan huis wordt opgehaald, kan niet goed worden gescheiden voor recycling. Het wordt voor het grootste deel verwerkt als restafval. Het kost dus meer om te verwerken.

Uitkomst

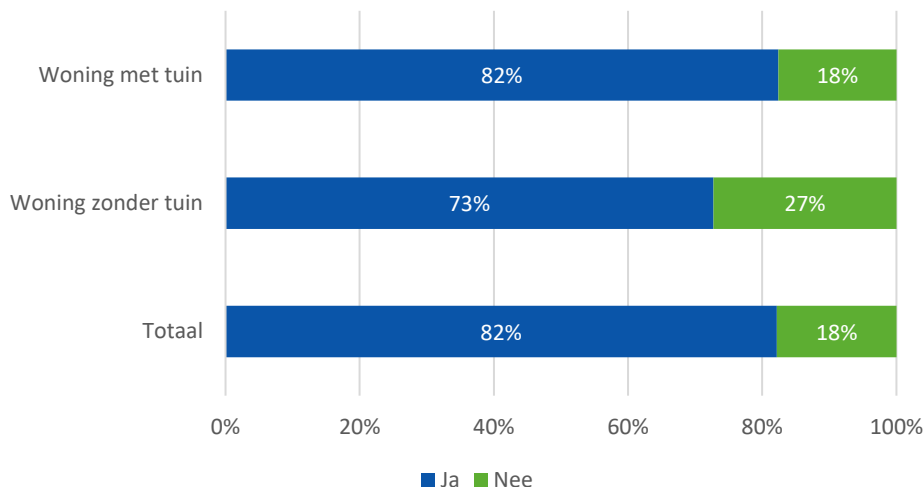
Ruimt 80% van de inwoners geeft aan dat het ophalen van grof huishoudelijk afval gratis moet blijven. De resultaten tonen aan dat dit voor inwoners met een woning zonder tuin 64% is. 18% vindt het een goed plan om voor iedere keer dat grof huishoudelijk afval wordt opgehaald kosten te rekenen. Er zijn bijna geen verschillen tussen de verschillende leeftijdscategorieën.

66% van de inwoners geeft aan dat het ophalen van grof huishoudelijk afval gratis moet blijven voor mensen die het niet kunnen of willen wegbrengen. 24% is van mening dat je in dat geval moet betalen voor het ophalen. De verschillende leeftijdsgroepen zijn op dit punt opvallend eensgezind.

Uit de open vraag bij dit onderwerp blijkt dat 37 mensen (7%) bang zijn voor illegale dumpingen als het ophalen betaald wordt. 30 mensen (6%) vinden dat er dan onderscheid gemaakt moet worden voor mensen die geen vervoer hebben, en 30 mensen (6%) geven aan dat er in dat geval maatwerk moet komen.

Grof huishoudelijk afval 3/3

Grof huishoudelijk afval in de buurt wegbrengen

Inleiding

In 2024 is er een succesvolle pilot uitgevoerd met een mobiel recyclepunt. Hierdoor is het de komende jaren mogelijk om klein chemisch afval en huishoudelijke apparaten dicht bij huis in te leveren. Aan de respondenten is gevraagd of zij ook zo'n mobiel punt voor grof afval zouden willen.

Uitkomst

Acht op de tien inwoners zou hiervan gebruik willen maken. Inwoners met tuin vaker (82%) dan inwoners van zonder tuin (73%).

De verschillende leeftijdsgroepen denken hier hetzelfde over.

In de toelichtingen bij de antwoorden geven 25 respondenten aan dat het zonder auto alsnog lastig blijft om grof afval weg te brengen, ook als het dichterbij is. Daarnaast vinden 10 mensen dat de mogelijkheid om grof afval aan de weg aan te bieden behouden moet blijven. Verder benoemen 7 respondenten dat de data en tijden waarop het recyclepunt aanwezig is, goed afgestemd moeten worden op werkenden.

Duurzaamheid

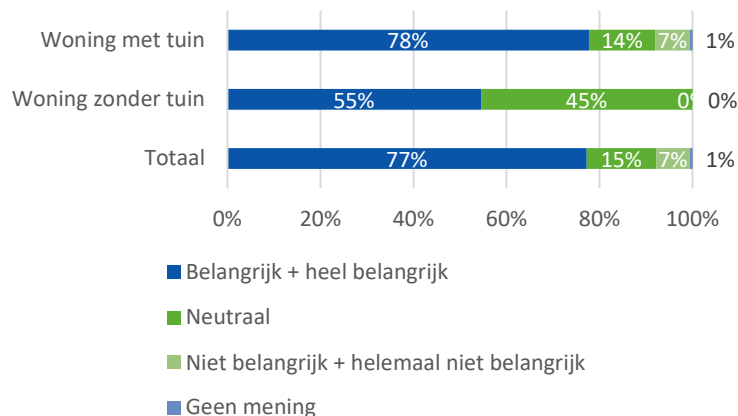
Inleiding

Om inzicht te krijgen in hoe inwoners tegen duurzaamheid aankijken, is in de enquête gevraagd naar hun mening over het belang van recycelen en de redenen daarvoor.

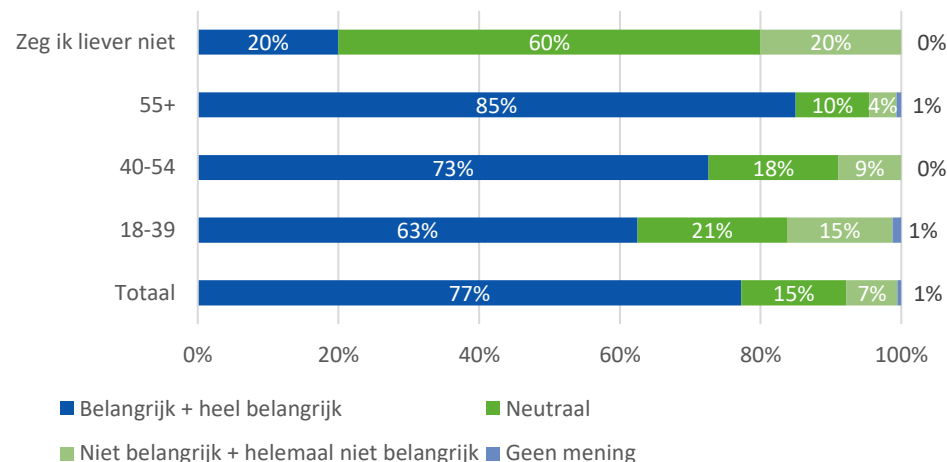
Uitkomst

Acht op de tien inwoners zien het belang van recycelen in. De verschillen tussen de verschillende leeftijdsgroepen zijn aanzienlijk. 55+ scoort met 85% het hoogst. Met 73% volgen de inwoners van 40-54 jaar. De jongste inwoners scoren het belang van recycelen het laagst (63%). De meest genoemde redenen voor het belang van recycelen zijn: het bespaard grondstoffen (49 keer), dit beschermd het milieu (32 keer) en het moet niet te veel kosten (14 keer).

Het belang van recycelen per woningtype

Het belang van recycelen per leeftijdsgroep

De toekomst van afvalinzameling

Inleiding

Aan de hand van stellingen zijn een aantal opvattingen over afvalinzameling gepeild.

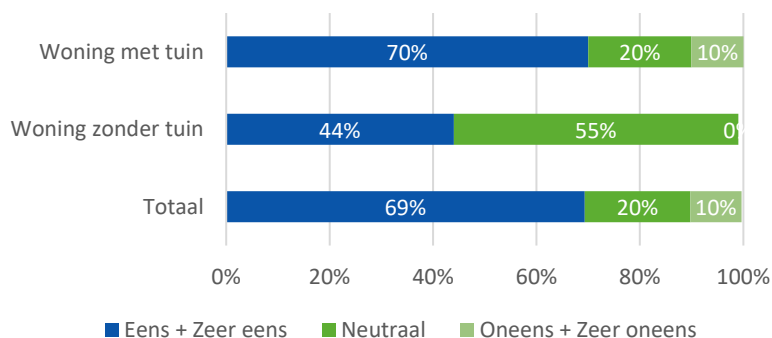
Uitkomst

Twee derde van de inwoners met een woning met tuin vindt het belangrijk dat zij zelf invloed hebben op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. Bij de bewoners met een woning zonder tuin is dit iets minder dan de helft (44%).

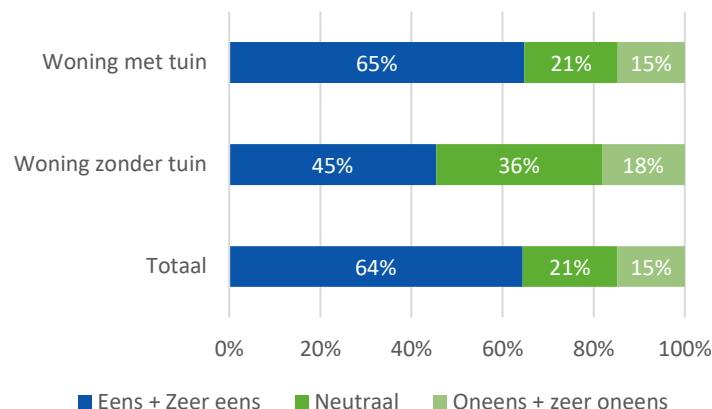
Een kwart van de inwoners vindt het gemak belangrijk. De uitkomsten maken duidelijk dat inwoners zonder tuin het gemak minder belangrijk vinden (9%). De jongste inwoners vinden gemak met (43%) het meest belangrijk van alle inwoners. Met oplopende leeftijd neemt het belang verder af via 32% naar 17% voor de 55+.

Twee derde van de inwoners vindt het milieu een belangrijke reden om afval te scheiden. De gegevens suggereren dat inwoners van woningen zonder tuin het milieu wat minder belangrijk vinden. Verder zien we dat de oudste inwoners dit het meest belangrijk vinden (75%). Dat percentage gaat omlaag naar 57% voor de 40-54 jarigen en daalt tot 44% voor de jongste inwoners.

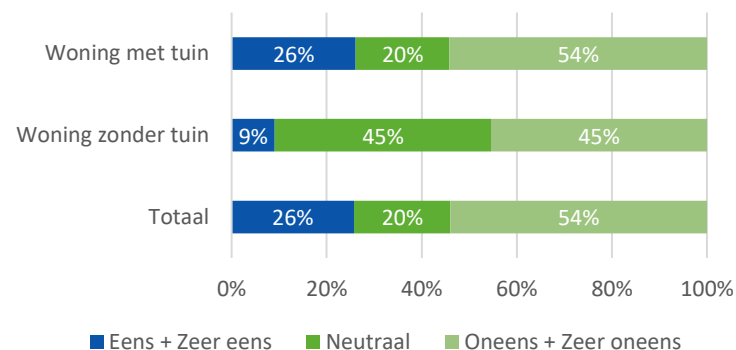
Ik scheid afval als daardoor de afvalstoffenheffing daalt.

Milieuvriendelijk afval scheiden is voor mij echt belangrijk.

Afval weggooien moet makkelijk zijn, ook als dat minder milieuvriendelijk is.

Grondstoffendriehoek

Inleiding

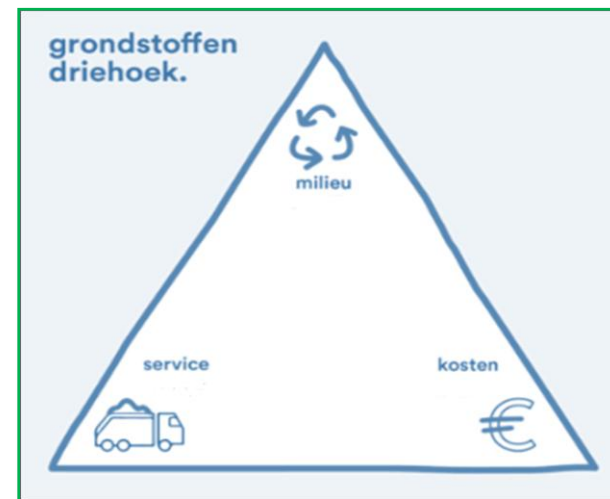
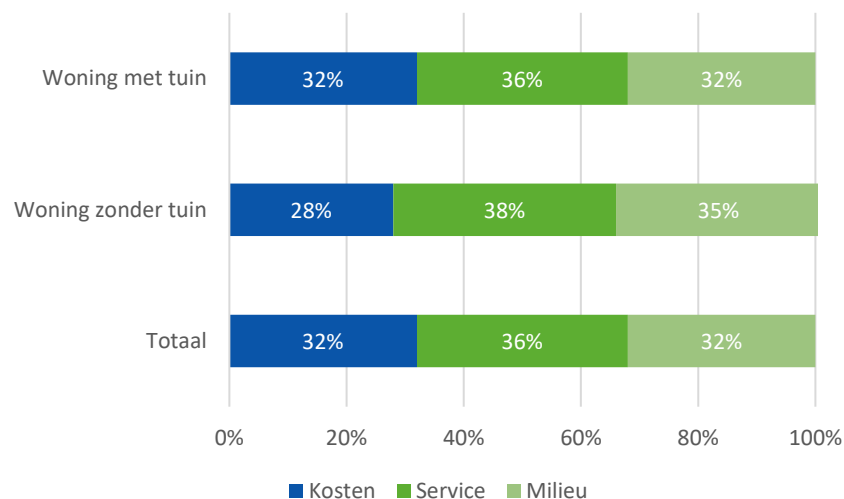
De grondstoffendriehoek is een weergave van de keuzen die gemaakt moeten worden in het afvalbeleid. De drie aspecten van de driehoek zijn recycling, service en kosten. De balans tussen deze drie aspecten bepaald welke keuzen er mogelijk zijn.

Uitkomst

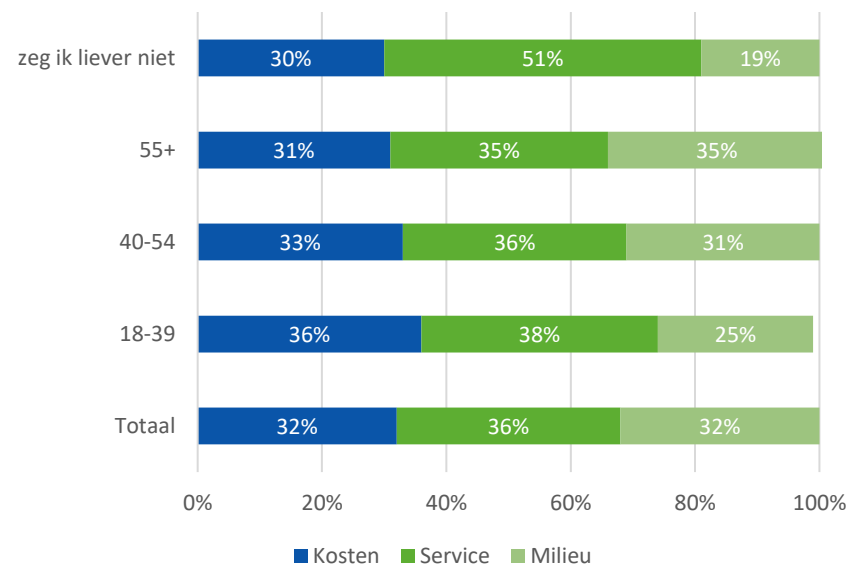
Inwoners uit de leeftijdscategorie 18-39 jaar vinden milieu het minst belangrijk [25%]. Service [36%] en kosten [38%] scoren zij daarentegen hoger dan de andere leeftijdscategorieën.

De verschillen op basis van woonsituatie zijn veel kleiner.

Wat is belangrijk voor afvalinzameling?

Wat is belangrijk voor afvalinzameling? [uitgesplitst naar leeftijdsgroep]

Samenvatting 1/2

Inleiding

Ongeveer 80% van het restafval bestaat uit recyclebare materialen zoals etensresten, plastic en textiel. Deze worden nu verbrand, wat zonde is. De gemeente Waterland wil afvalbeleid actualiseren om meer afval als grondstof te benutten. Tussen 6 en 21 maart 2025 is daarom een enquête gehouden onder inwoners. Hoofdvraag was: hoe wordt afval nu gescheiden en wat zijn voorkeuren qua voorzieningen? Resultaten verschillen per kern, wijk en type woning.

Achtergrond respondenten

528 mensen vulden de vragenlijst in, waarvan 523 inwoners van Waterland. 54% is 55+, jongeren zijn ondervertegenwoordigd. 98% woont in een huis met tuin, éénpersoonshuishoudens zijn ondervertegenwoordigd. De steekproef is representatief naar woonkern, maar minder naar leeftijd en huishoudtype. Dit beïnvloedt de interpretatie van de resultaten.

Afvalscheiding

96% scheidt afval, vooral gft, pmd en papier. Frituurolie wordt door slechts een derde gescheiden. Inwoners zonder tuin scheiden veel minder gft, vaak door gebrek aan voorzieningen. De leeftijdscategorie 18-39 jaar geven vaker aan afval niet te kunnen scheiden, geen zin te hebben of dat het teveel moeite kost. Belangrijke redenen om niet te scheiden zijn: inzamelpunt is te ver weg, ik vind het vies of het niet apart kunnen houden.

Manier van afvalinzameling

Bijna de helft van de inwoners is tevreden over de huidige manier van inzamelen. Inwoners zonder tuin zijn zelfs 100% tevreden, maar deze groep is klein. Ruim een derde wil afval vaker kunnen aanbieden. 20% wil een andere manier, zoals achteraf scheiden, extra containers of een dichterbij gelegen grofvuilpunt. De leeftijdscategorie 18-39 jaar wil dit vaker dan ouderen.

Kosten afvalverwerking

Driekwart vindt het huidige systeem eerlijk. 55% wil een beloning voor goed scheiden, en de meerderheid vindt het logisch dat meerpersoonshuishoudens meer betalen. Driekwart wil niet extra betalen om minder te hoeven scheiden. Inwoners zijn verdeeld over of de gemeente genoeg doet om restafval te verminderen en scheiden makkelijker te maken.

Samenvatting 2/2

Grof huishoudelijk afval

80% wil dat ophalen van grof afval gratis blijft; 18% wil betalen per keer. Angst bestaat voor illegale dumpingen bij invoering van kosten. De helft brengt spullen naar de kringloop; 70% brengt grof afval zelf weg. 80% zou gebruik maken van een buurtpunt waar 1 keer in de maand grof huishoudelijk afval ingeleverd kan worden, maar sommigen geven aan dat vervoer zonder auto lastig blijft.

Duurzaamheid

80% van de inwoners ziet het belang van recyclen in. Ouderen scoren hoger (85%) dan 18-39 jaar (63%). Hergebruik wordt belangrijk gevonden omdat het grondstoffen bespaard en het milieu beschermd. De leeftijdscategorie 18-39 jaar vindt gemak en lage kosten belangrijker dan milieuaspecten.

Grondstoffendriehoek

De driehoek toont keuzes tussen recycling, service en kosten. De leeftijdscategorie 18-39 jaar vindt milieu het minst belangrijk (25%) en geven prioriteit aan service (36%) en kosten (38%). Verschillen tussen woningtypen zijn klein, verschillen tussen leeftijden zijn groot.

Ideeën voor de toekomst

Twee derde van inwoners met tuin wil invloed op de afvalstoffenheffing, tegenover een derde zonder tuin. De leeftijdscategorie 18-39 jaar vindt gemak belangrijker (43%) dan ouderen (17%). Twee derde ziet milieu als belangrijke reden om afval te scheiden. Er is behoefte aan meer gemak, betere voorzieningen en bewustwording.

Afsluiting

We bedanken alle deelnemers aan de enquête voor hun waardevolle input. Samen werken we aan een beter en praktischer afvalbeleid dat aansluit bij de behoeften van onze inwoners.